

ENGELMODI EPISCOPI

VERSUS

AD RADBERTUM ABBATEM.

Eloquii cultu vernantem texere mitram,
Bracteolisque auri fulgens diadema polire,
Quo te, sancte Pater, devotio dulcis adornat,
Ingenii vires, docilisque industria fandi
Nobilium poterit doctorum, compote voto,
Qui te fertilibus satiati rite magistro
Doctrinæ dapibus, salientes dogmatis undas,
Largifluosque vomunt arguti carminis imbres.

At nos exiguum sterili de cespite gramen,
Devotum tibimet carpentes munus amoris,
Turpiloquis liquidas temeramus lusibus odas,
Materiesque virens calamo marcessit inertii.
Unde fuit pigri satius pressisse labelli
Organulum, læsæ vocis cobibendo fragorem:
Ne quid rancidulum lepidæ mulcedinis aures
Exciperent, nectarve favi turbaret amaror.

Sed tamen igneolus devoti pectoris ardor,
Quo te, charus amor, placido complexor honore,
Non modo reflexæ tenuit retinacula habenæ,
Septorum pariter prædura repagula rumpens.
Cum campo sedenim sese committit aperto,
Effrenisque júbis aurarum flabra lacessit,
Non se carceribus fusum per inania ferri
Sentit, et oppositas ludens pede proterit ulvas.

Ergo, beate Pater, decus et lux aurea mundi,
Eckesizæ columnen, paradisi maxima cedrus,
Religionis apex, fidei fortissimus umbro,
Ergo præcor liceat cursum mihi plaudere agrestis
Ingenii nugis, ranca reboante Thalia,
Festivos ludos, simplexque retexere carmen.
Nam dignum tibimet laudum præconia ferre,
Mirandumque decus vitæ vulgare verenter;
Lampadæ justitiæ qua cunctis celsa beati
Præmonstras iteris tendentis ad atria vitæ:
Et qua jam felix meruisti Patris in albo
Conscribi, cæli sociandus civibus almis.

Gloria te magnum præclari monstrat honoris,
Quo tûbimet cuncti, latus quos continet orbis,
O sequiis parere piis, et supplice voto
Exoptant, gaudent, certant, cupiunt, sataguntque.
Gratia sed potior virtutum culmine surgit,
Atque jubar fidei præfulgens solis ad instar
Cælestis penetrat solii sublime tribunal.
Qui, meritis florens, morum probitate relucens,
Ingenio pollens, sensus moderamine gaudens,
Obsequio fervens, pietatisque ignihus ardens,
Mansuetus, placidus, prudens, justusque, benignus,
Devo us, humilis, mitis, blandusque probaris.

Quem non ira ferrox, non atri ruga tumoris,
Viris non ouii, invidiæ non denique pestis,
Non lascivus amor, fœdus non ardor habendi,
Non mentita fidem simulatio crimine fallens,
Non quoque latratus spumantis jurgia litis,
Sordidum a labis cænooso polluit actu,
Aut tempestivum mentis tenebravit acumen:
Sed pia simplicitas, virtus et conscia recti,
Quarum lacte sacro primis nutritus ab annis,
Virgineisque simul blanditus rite fomentis,
Ut cuculum tradunt irruptis crescere nidis,
Dum lucina melos nocturnis personat hymnis,
Inter florigeros divini dogmatis hortos
Ætatis solidum crevistis tempus adusque.

Galbanei nitido perflatum nectare roris
Ridentes docere jugi gaudere sereno,
Cunctorumque animis dulci honitate placere,

A His etenim temet vegetandum providus auctor,
Imperio qui cuncta tenens, excelsa vel ima,
Æterna ratione regit quod condidit ipse,
Legavit tenerum, cum prima crepundia matris
Quæ genuit nigri fascirent tegmina panni,
Expositumque vorax ambiret mortis imago.
Germinæ quæ supero divini sanguinis ortæ,
Angelicique chori conferta dote gregales,
Te quoque concivem cæli super ardua raptum
Rite in ministeriis aptarunt Cunctipotentis.

Nec incerta fides, aut rerum ficta fabella,
Ut quondam studiis præpollens docta vetustas
Prodigiosa vomens læsi documenta cerebri,
Lascivos super astra toros, mollesque Camilli
Amplexus statuit rapti Ganymedis honores,
Hocque Deum Saturninum venerata deceati
Sacrorum ritu stupris maculavit Olympum.
Verum pro meritis imitandæ religionis,
Qua jugibus votis Christo domino famularis,
B Hæc tibi christicolæ digno sacramus honore.

O veneranda viri simplex et sancta colendis
Mens moderata bonis, semperque intenta superuis!
Angelicis conserta choris exsultat in astris,
Gaudet apostolicis felix sociata catervis,
Agnina martyrii cernit decorata cruce,
Cum grege candidulo spatiatur virginitatis,
In patriarcharum solio requiescit ovando,
Conferto alloquitur vigiles sermone prophetas.
Mystica percurrens epulatur dogmata vitæ,
Hisque jugi studio cœnis satianda recumbit.

Ac velut exemptis zephyro spirante pruinis,
Florida cum tellus pubentes parturit herbas,
Vere novo pingens distincta coloribus arva;
Exercetur apum campis dispersa juvenus
Præteritis hiemis metuens quassata labores,
Purpureosque legit flores, et flumina libat.
Nec mora, nec requies, quin aut liquentia mella
Includat tenui compactis nectare cellis,
C Sequitine vel lento fundamina dura favorum
Exstruat, aut croceas disponat in ordine ceras.
Fervet cura frequens, adolent purissima mella.

Sic tu, dulce decus, divino captus amore,
Dum cordis speculo cœlestia sola tueris,
Liber in excelsis animi statione locatus,
Eloquique sacri saltus, et amœna vireta
Pervolitas, vitæ liquido quæ fonte rigata
Jucundis vernant foliis, et flore perenni.
Quorum rore pio distentus viscera blande,
Exceptoque recens oneratus brachia succo,
Impatiens animum somno relevare quietis,
Aut documentorum nectar stillando refundis,
Librorumve favos operoso construis actu.

Et cum jam meritis caput inter sidera tantis
Extuleris, flavo redimitus tempora serto
Ut te devota venerentur laude superbi
Imperii fasces, et fulgens gloria regni,
Plausibus atque tuis populosa theatra resultant:
Ventosi nunquam blanditus folle favoris,
D Simplex atque humilis felici jure bearis.

Quem cum quisque adit nebuloso pectore tristia,
Defecisse gemens exhausti farris acervum,
Vocibus aut querulis incusans sortis iniquæ
Pondere se pressum miserandam ducere vitam:
Continuo largi recreatus munere doni,
Consiliive cati blando solamine fretus,

Gaudens atque hilaris propriam repetavit ad ædem. A

Quodque magis stupeo, mira dulcedine pastus,
Corporis in gestu radiant insignia mentis,
Arcanumque animi vultus redimicula signant
Cæsaries etenim niveo candore nitescens
Virgineum cordi præparavit inesse pudorem.
At rosulis facies similis, formosa, rubescens,
Bellantis titulat victo serpente trophæum,
Aut ar' ore suo flummas imitatur amoris.
Nam visus parilis ridens et honesta volaptas,
Castoras ut credam læto fulgere nitore,
Actus et fidei palmam pingit socialem,
Vel gustata refert celestis gaudia regni.
Circumfusa jubarum blando sinuamine cervix
More spei latitavit virtutum tegmine septæ.

Gratia quæ labiis, vel quæ sit in ore venustas,
Non capti ingenium, fandi nec copia perfert
Largior inde fluens salientis vena sophiæ,
Eloquiiq; altos emanans proflua rivos,
Aureolas verni glebas, viridesque lapillos
Gemmantis sensus nitidis profudit arenis.
Quorum fulminibus armatus rite lacertos,
Contortoq; gravis Balearis verbere fundæ,
Semiferum facili prosternis cæde Goliath,

Hostilis pariter cunei portenta dehiscens.

Huic te, sancte Pater, juvat insudare palestræ.
Pro grege sacrifico, pro castis Cunctipotentis,
His exercitiis duos relevare labores :
Dum vitalis adest flatus, dum vesceris auris,
Præmia multiplici laturus fruge beata.
Cum rex altithronus mundum discreverit urna
Judicii, cunctisque vicem dependerit actus.
Tunc te florifero, confido, clarificatum
Excipiet gremio sublimis gloria regni.
Tuncque beatorum gaudebis consociatus
Agminibus, felixque fruere luce perenni.
At me, heu lacrymosa fero, referensque tremisco,
Pondere peccandi devinctum colla catenis,
Tunc fors an misere cessum tortoribus atris
Damnabit nimum crudelis judicis ira,
Exceptumque r' pax ambaret flamma gehennæ.
Sed tu, sancte, precor, mediis te oppone periculis,
Auxiliisque pio defen tens rore miscellum,
B Fumifidos pœnæ placidus compesce vapores.

Et jam tempus adest funem religare carinæ,
Excursumque levem morsu stab lire saburræ,
Liberius ne forte ratem dum credimus Austris,
Illisi scopulis sero revehamur ad agros.

PRIVILEGIUM MONASTERII CORBEIENSIS,

RABBERTO abbati concessum a synodo Parisiensi, anno 866.

Anno ab incarnatione Domini nostri Jesu Christi 846, Indictione x, regnante per provincias Gallie gloriosissimo atque serenissimo principe Karolo, jam divisione regni ac pace cum fratribus, Lothario scilicet et Ludovico regibus, confirmata, convenientibus nobis Galliarum episcopis ex regio præcepto Parisios, ut super his quæreremus quæ in Ecclesiis Dei, tam propter civilis belli transactionem violentiam, quam et ob inertiam prælatorum atque subjectorum, longe jam secus quam dignum est geruntur; necnon cujus rei gratia pestis atque lues tam diu in populo grassantur: qui etiam modus atque status, secundum institutionem Patrum, sanctarum Ecclesiarum esse deberet; quæve privilegia antiquitus tradita conservari deberent: inter cætera venerabilis frater noster RABBERTUS, abbas Corbeiensis monasterii, obtulit nobis sacras litteras piissimorum principum, Ludovici videlicet bonæ memoriæ piissimi imperatoris, ac Lotharii filii ejus, quibus cautum est ut ipsum monasterium, secundum antiquum morem jam inde a principio constitutum, electionis gratiam, et rerum suarum dispensationis libertatem haberet, cum omni integritate, tam nostris quam futuris temporibus. Insuper et auctoritate in atque consensum præcellentissimi atque nobilissimi regis Karoli protulit: qui et idem monasterium, secundum morem prædecessorum suorum, quasi jure hereditario, in sua familiaritate ac defensione ab exordio regni sui favente Domino suscepit, et veluti munus revera Deo gratissimum, inter diversos turbines causarum, ut tranquillitate præcipue ordini eidem congruente potiretur, Deo devotissime obtulit, suisque sacratissimis litteris promulgavit. Petit itaque a nobis, quo ea quæ sacris litteris piissimorum principum commata fuerant, nostra quoque auctoritate ex voluntate principis confirmarentur. Quod et nos justum et ordine nostro dignum esse censuimus, tam pro reverentia Dei, qui ipsum locum protegit atque provenit, quam et propter munus pastorale gregis Christi susceptum; necnon et ob eorum dilectionem qui ipso in loco laudabiliter Domino hactenus famulantur. Nam, sicuti cogitavimus, ipse locus venerabilis, bathilde regina a Clotario filio suo impetrante,

a sanctis viris fundatus est, et sacræ religionis normam, quam primo tempore suscepit, inviolatam deinceps retinuit; in tantum ut eos qui se fundaverant non modo æquaverit, sed etiam pene superaverit. Qua de causa et nobilissimi viri in eodem loco ad Dei servitium sponte confluerunt, et eundem locum tam nobilitate sua quam et vite merito decoraverunt. Unde factum est ut ipse locus familiarior dominis rerum fieret: adeo ut sub sua tutela reges atque reginæ eum susciperent. Sed quia nostris temporibus omnia fere depravata erant, cernentes religiosi viri ejusdem loci electionis jura multis in locis non servari; verentes similia pati, sacras litteras clementissimorum principum expetierunt, electionem sibi, et rerum suarum liberam dispositionem juxta institutionem divinæ legis confirmantes; nec eas sufficere arbitrati, ex nutu nobilissimi atque præstantissimi regis, nostra quoque auctoritate sibi eadem postulaverunt confirmari. Quod nos non immerito concessimus. Primo quia patres et defensores Ecclesiæ esse debemus: deinde quia, nisi pro talibus invigilaverimus, rei fore ante conspectum divinæ majestatis pertimescimus. Quocirca monemus atque hortamur filios ac dominos nostros piissimos principes nostri pariter et futuri temporis, quia pene in omnibus locis id confunditur, saltem propter amorem et reverentiam Dei, et servorum ejus debitam dilectionem, insuper et regni sui prosperitatem atque augmentum, ut electionis gratiam, et liberam dispositionem facultatum suarum illi loco conservare satagent: et sit in illo monasterio semper privilegium electionis, sicuti antiquitus in Ecclesiis electio conservata fuit, non supposita, aut suffecta, sed libera, juxta auctoritatem canonicam et regulam S. Benedicti. Quod si aliquando contigerit ut rector aliquis in eodem loco non digne Deo vivat, aut forte minus officiosus circa principem sit, hoc statuimus ut, si ille propter suam negligentiam depositus fuerit, electio illis intemerata permaneat: videlicet ut eligant alterum, quem ad illud officium, secundum monasticam disciplinam aptum, invenerint. Non enim justum ut unius culpa super omnes redundet; neque ullo pacto rectum esse potest ut,